

בס"ד

האליזר

עלון לשבת קודש

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

יד חשון תשע"ח 1195 (שנה כג')

נושא השבוע: כשרות (קי)

ההפטרה: "יואשה אחת" (מלכים ב,ד)

פרשת וירא

"ויאמרו אליו איה לשרה אשתך ויאמר הנה באהלה" (יז,ט)

שואלת הגמרא (בבא מציעא פז.) "וכי המלאכים לא ידעו היכן שרה שהיו צריכים לשאול את אברהם "איה שרה אשתך" הלא מדובר במלאכים?

אלא ידעו מלאכי השרת היכן היתה שרה אימנו, ולמרות זאת שאלו כדי להודיע שצנועה היתה כדי לחבבה על בעלה.

מכאן אנו רואים שכמה שהאישה יותר צנועה כך היא מתחבבת יותר על בעלה ולא להיפך....

"ותצחק שרה בקרבה... ואדוני יקן, ויאמר לה אל אברהם לאמר למה זה צחקה" (יז,טז)

"שרה לאמר האף אמנם אלך ואני זקנתי" (יז,יז-יט)

שינה הקב"ה מפני השלום ששרה אמרה: "ואדוני יקן" וכשפנה הקב"ה לאברהם תלה את הדבר בזקנותה של שרה, לומר לנו כמה חשוב בשמיים שישורו השלום בין איש ואשתו.

"שלום" הוא אחד משמותיו של הקב"ה וכדי שיוזכו בני הזוג שישכון הקב"ה במעונם צריכים להשתית ביניהם על אדני התורה והמצוות.

ולכן אשה שלא מתלבשת בצניעות מסלקת את הקב"ה (השכינה) שנקרא "שלום" מביתם שנאמר "איש ואשה שזכו שכינה בניהם", ששמו של הקב"ה שרוי בניהם והברכה שרויה במעונם בזכות אשתו[כששומרת על הצניעות] ואם לא זכו "אש אוכלתם" וביתם מתמלא באש המחלוקת ר"ל.

"והאלוקים ניסה את אברהם" (כב,א)

מהו הניסיון שהקב"ה מנסה את הצדיק, הלא ליבו של הצדיק גלוי וידוע לפניו יתברך שהוא בוחן לבבות? אלא מטרת הניסיון היא להוציא את אהבת ה' הטמונה בלב הצדיק מן הכוח אל הפועל כלשון רבינו עובדיה ספורנו זצ"ל: "כדי שיהיה בפועל אוהב וירא כמו שהיה בכוח, ובזה ידמה יותר לבורא שהוא טוב לעולם בפועל", כי האדם נברא כדי ללכת בדרכי הבורא, היינו לקיים את מצוותיו ולעבדו במעשים גלויים בעולם המעשה. גם בדורנו נמצאים אנו באין ספור ניסיונות שמערים לפנינו יצר הרע וכל מטרות להפילנו ברשתו".

לנשים ובנות יש התמודדויות לא פשוטות בנושא הצניעות.

מחד – הצניעות זוהי סימלה ומהותה של בת ישראל, ומאידך האופנה והביגוד הנמכר בחנויות לרוב לא עומדים בדרישות ההלכה, והיצר הרע מפתה בגדול: "מה לך להראות מיושנת, תהי עדכנית... לא יאכנע..." בת ישראל היקרה! אל תתפתי ליצר הרע והייללותי אלא שימי לנגד עיניך מה יעשה נחת רוח לאביך שבשמים, אפשר להיות גם צנועה וגם מכובדת והכי חשוב תזכי להיות בת מלך האוהבה.

מעשה שהיה

בעטיו של חוסר צניעות-חלק א

סיפורי מתחיל בתקופה בה למדתי בסמינר, הייתי מהראשונות

שמתחדשת באופנה. הלכתי בסגנון לבוש שהיה ממש על קצה גבול התקנון

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב *שעון חורף* סוף זמן ק"ש לשבוע הבעל"ט 8:11 - 8:08

כניסת שבת: 4:30 יציאת שבת: 5:20 יציאת שבת: 5:55

אשה מעיזה פניה בפני בעלה", ועוד מביא מר"ן הרשל"צ עובדיה יוסף זצוק"ל (נפ"ט י"ג) ח"א ח"א לורח סי' מ) שכל מעשי אשה בתום ומעוניינת היא תמיד להתחזק במצוות שוודאי תשמע.

* עבירה שנועשת ברשות הרבים ואחרים לומדים מהם לעשות כן, צריך להוכיח אפילו בעבירה דרבנן (ע"פ ספר חסידים סי' רכס הובא בשער האיון סי' ק"ג וזכ"ח סי' ק"י, וכן במנחת אשר לנר"מ אלהלל אור"ח ח"ג סי' תרח סי' ק"ב וסי' ו וכן במעניי לניאל לנר"ד פלגני ח"ב עמ' 354 ועוד).

וכל שכן בנושא צניעות, כשאשה הולכת שלא בצניעות ברשות הרבים נשים אחרות לומדות ממנה ללכת בחוסר צניעות במיוחד שמדובר באשה חשובה.

*מר"ן הרשל"צ עובדיה יוסף זצוק"ל (נפ"ט י"ג) ח"א ח"א לורח סי' מ) אורח יסוד בהלכות תוכחה:

שכל דבר שמפורש בתורה אך פרטיו אינם מפורשים אבל אסורים מהתורה וחז"ל פרטו פרטים אלו נחשב אף הוא מפורש בתורה. הוא הדין בנושא צניעות, יש איסור לאו בתורה "ולא יראה בך ערות דבר" ודברים כ,טו) וחז"ל בגמרא שבת (סד:) וגמרא ברכות (כד:) סוטה (ז:) ביארו שאיסור זה של "ערות דבר" כולל את כל גוף האשה כולל הרגלים.

ואם הבעל נמנע מלהוכיח את אשתו שאינה לבושה בצניעות הוא נענש על כל עבירות "לא תעשה" שעוברת אשתו (כפי שמוכח מהפסוק "הוכח חוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" וביארו הרמב"ם, רבי חיים בן עטר בפרוש בנר"ח הקדוש, אונקלוס, אכן עזאל ועוד רבים "לא תשא עליו חטא" שאם תמנע מלהוכיח תקבל עונש על החטאים שעשה חננד).

ולכן כשנמנע מלהוכיח, על כל שעה שאשתו הולכת ברחוב בחוסר צניעות יענש הוא כנגד 1,260 מצוות "לא תעשה" שעברה אשתו [החשבון הוא שעל כל גבר/בחור שרואה אותה כך עוברת על 7 מצוות "לא תעשה" בדקה, ורואים אותה בממוצע 3 גברים/בחורים ובשעה נכפיל ב-60].

ובחודש יענש כנגד 75,600 עבירות "לא תעשה" שעוברת אשתו [החשבון הוא: בשעה עוברת 1260 עבירות, ובממוצע היא ברחוב 2 שעות ביום היינו 2520 עבירות ובממוצע חודשי נכפיל ב-30].

דוגמא ממעשה שהיה:

המשנה בשבת (נד:) מספרת שפרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאת עם תכשיט בן קרניה בשבת שאסור משום משיא, שאסור בהוצאה מרשות לרשות בשבת, וזה היה שלא ברצון חכמים שאסרו לעשות כן. ובגמרא (שם) שאלו וכי פרה אחת היתה לרבי אלעזר הרי עשרות אלפים היו לו, אלא שלא היתה זו פרתו של רבי אלעזר בכלל אלא של שכנתו ומתוך שלא מיחה והוכיח אותה על כך נקראת על שמו.

ורבי יונתן אומר שם בגמרא שכל מי שאפשר לו למחות באנשי ביתו ולא מיחה נתפס על בני ביתו ומסביר רש"י "נתפס" -נענש על עבירות שבידן.

ובירושלמי (שבת פ"ה הל' ד) מבואר שבאמת היתה זו פרתו של אשתו ולא של שכנתו ולכן תלו בו חז"ל את האיסור שהיה בידו להוכיחה שהיה אשתו היא ולא עשה כן.

ובא התנא לומר לך שכל מי שיש בידו למחות ביד עושי העבירה ואינו מוחה, קלקלתם תלויה בו כאילו עשה העוון בעצמו ולכן נקראת על שמו (ע"פ קרבן העדה ס"ד ד"ה "ופקד-קלקלתו")

ומובא עוד שם בירושלמי שרבי אלעזר בן עזריה הושתרו שינוי מרוב תעניות שצם לכפרה על מעשה זה שלא מיחה.

דוגמא ממעשה שהיה:

הגמרא בשבת (נה) מספרת שסמוך לחורבן בית המקדש הראשון אמר לו הקב"ה למלאך גבריאל "לך עבור בתוך ירושלים ורשום על מצחם של הצדיקים סימן של דיו שיהיה לאות ולסימן שלא ישלטו בהם מלאכי החבלה [כשיבואו האויבים להחריב את ירושלים ובית המקדש], ועל מצחם של הרשעים רשום סימן של דם כדי שישלטו בהם מלאכי החבלה.

אמרה 'מידת הדין' לפני הקב"ה: "ריבוננו של עולם מה נשתנו הצדיקים מן הרשעים שלא לאתה נתן סימן לחיים ולא לאתה נתן סימן למיתה", אמר לה הקב"ה: "הללו צדיקים גמורים והללו רשעים גמורים".

אמרה לפניו 'מידת הדין': "ריבוננו של עולם, אף הם הצדיקים היה בידם למחות ברשעים ולא מיחו [ומחמת ההיה בידם למחות ברשעים ולא מיחו יצאו מכלל צדיקים גמורים, שהרי כעת יש להם "חלק" במעשה הרשעים] אמר לה הקב"ה: "גלוי וידוע לפני שאפילו היו מוחים הצדיקים ברשעים לא היו מקבלים מהם הרשעים, ולכן לא היו צריכים להוכיחם", אמרה לפניו 'מידת הדין': "ריבוננו של עולם, אם לפניך גלוי שהרשעים לא יקבלו מהם, האם לצדיקים היה ידוע שלא יקבלו מהם? וכיון שכן היו צריכים להוכיחם", קיבל הקב"ה את דברי 'מידת הדין'.... לבסוף בחורבן בית המקדש פגעה מידת הדין בצדיקים והם נהרגו ראשונים...

ואפילו אם הוכיח בעבר ועדיין המצב ממשיך צריך לחזור שוב ולהוכיח אפילו כמה פעמים שאומר הפסוק "הוכח תוכיח את אמתך" (ויקרא יט,יח) שכפל הפסוק את עניין התוכחה לומר אפילו שיש צורך להוכיח מס' פעמים יעשה כן (גמ' בבא מציעא כג, גמ' ערכין טו; ספר החינוך מ' כלט, הרמב"ם הלכות דעות פ"ו הל' ו.)

[הדרך להוכיח את האישה יבואר בל"ג ובס"ד בעלונים הבאים]

השיעור לגברים באשדוד בבית כנסת עולי בבל רח' הצבי 5 אזור ב' בימים א-ה אחרי מנחה

שעור ברמב"ם היומי ואחרי ערבית שעור בתנאי היומי עם הרב ברוך דוד.

משרדי "האיחוד" טל': 08-8644452 נא לא לעיין בתפילה דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

בנושא צניעות והמורות היו מעירות לי הרבה. לצערי לא ידעתי אז מהו עיקר תפקידה של האשה בעולם – הצניעות "וכל כבודה בת מלך פנימה".

לאחר סיום לימודי בסמינר התחתנת, רציתי מאוד לרכוש לעצמי פאה אך בזכות התנגדותם של בעלי ואימי כיסיתי את ראשי במטפחת, אולם שערות ראשי היו גליות 3 ס"מ מלפנים. יתר הלבוש היה קצר, צמוד וצבעוני ולא צנוע לחלוטין.

מטבעי נמשכתי לתחום היופי והסטטיקה, ולכן החלטתי ללמוד את מקצוע האיפור. השקעתי הון עתק, זמן ואנרגיה כדי להצליח ולהתקדם, חשבתי שכך אגיע לפסגת האושר, אך הנשמה חיפשה אושר אמיתי. במקביל ללימודי התקבלתי לעבודה באחת מהחנייות של החברה בה למדתי, החנות היתה במרכז הקניון וממילא האווירה היתה בהתאם וזה אומר פריצות איומה על כל המשתמע. הייתי מסתובבת במשך שעות ארוכות בכל מיני קניונים וחנויות כדי להתעדכן במוצרי איפור חדשים, כל הכסף שהרווחתי נעלם מפני שעיסוק בדברים אסורים אין בו ברכה. באותה תקופה נפקדתי, לקראת החודש החמישי בכל פעם שהייתי מגיעה לעבודה, העובר היה פשוט משתולל, זה היה נראה כאילו שרצה לרמוז לי: "אמא, לא טוב לי שאת כאן! ... זה מאוד מפריע לי... אנא אל תכנסי לכאן!", וכשהייתי יוצאת העובר היה נרגע, כך זה נמשך עד... שבאחד הלילות חלמתי, בחלום ראיתי אשה שלא הכרתי כלל, היא היתה מכוסה היטב במטפחת ראש, באופן שלא ראו לה אף שיערה, היא הביטה לעברי ואמרה: "הייתי הולכת במטפחת שלא מכסה את כל השערות ועכשיו אני צריכה לחזור לעולם רק כדי לתקן את הפגם הזה!" היא סימנה לי בידה והראתה לי בצורה ברורה ביותר עד היכן היו רואים לה את השערות שזה בדיוק היה מצבי והמשיכה לומר: "אני חוזרת לעולם עכשיו רק כדי לתקן את זה" סיימה את דבריה ונעלמה. הבנתי שהחלום הזה הוא איתות משמים כדי לחזק אותי בעניין השיער הגלוי מלפנים, ואכן קיבלתי על עצמי לכסות את כל שיער ראשי כפי שההלכה דורשת.

כשבוע לאחר החלום לא חשתי בטוב, הלכתי לקופת חולים, שם אחרי בדיקה אמרו לי שאני לקראת לידה! היינו המומים, "מה פתאום לידה? זה לא הזמן, איך זה יתכן?!" לא ידענו את נפשנו מדאגה, הריצו אותנו לבית החולים תל-השומר. נתנו לי כל מיני תרופות וכדורים כדי לעצור את הלידה המוקדמת אך הקב"ה רצה אחרת, ילדתי תינוקת פגית במשקל 750 גר'.

היה זה בליל ראש השנה תש"ע ב- 10:25 בלילה, התינוקת טופלה במחלקת טיפול נמרץ של הפגיות. לאחר מספר ימים של עליות וירידות הודיעו לנו שמצבה הורע, משקלה ירד ל- 620 גר', התייעצנו עם אחד הרבנים והוחלט לקרוא לה בשם. דיברנו איתה, התפללנו עליה סיימנו כמה וכמה ספרי תהילים לרפואתה, ישבנו על ידה שעות ארוכות, אך המצב לא השתפר. לקראת שבת נאלצנו לחזור הביתה כדי להתכונן לשבת, הפלאפונים היו כבויים והמתח היה נורא. במוצאי שבת מיהרנו לבית החולים וראינו שמצבה הורע, כשהורנו הביתה עשינו חשבון נפש ומיד ההתחלתי לגזור בגדים שלא היו צנועים ובאותה הזדמנות קיבלנו על עצמנו לעבור לפלאפון כשר. לאחר כשעתיים התקשרו אלינו מבית החולים וביקשו שנבוא מהר. כשהגענו התבררנו בנורא מכל, נשברנו לחלוטין, מיד הגיעו כמה רופאים כדי לתמוך בנו ולחזק אותנו ולאחר כ- 20 דקות הגיעה המשפחה הקרובה וכולנו בכינו.

חשבתי על מה שעברתי בימים האחרונים ואודות החלום המזור שחלמתי על אותה אשה. צירוף המקרים הזה היה כל כך ברור. מופיעה לי אשה בחלום, אחת שמעולם לא ראיתי ולא הכרתי, כשבוע לפני לידת התינוקת ומספרת לי שהיא באה לעולם רק כדי לתקן את עניין השערות הגליות מלפנים, דבר שאני עצמי הייתי לקויה בו, ולאחר שבוע אני יולדת תינוקת דווקא, ודווקא בראש השנה והיא נשארת חיה בייסורים במשך עשרת ימי תשובה, שכידוע כוחם רב ועצום לתקן את כל חטאי האדם, עד יום כיפור ואז היא נפטרת.

פינת ההלכה

הלכות כבוד האשה ומעלתה(יב)

א. אסור לאשה ובת ללבוש חצאית או שמלה שמסתיימות מעל הברך [מה שקרוי "מיני"] וכן אסור ללבוש חצאית/שמלה גבולית [שמסתיימת בברך או קצת אחרי הברך] שאז פעמים רבות מתגלה "הברך" האסורה בראיה (ס'ת יצ"א חיו"ד ס' יד),

ב. כד' ש"ברך" האשה יהיה מכוסה בחצאית/שמלה בכל מצב צריך שאורכן יגיע לפחות עד 20 ס"מ מעל לקרקע [ולא מועיל ברך מכוסה בגרביים אפילו אטומות אלא דווקא בחצאית או שמלה (לנעיות וגדולה לכד ד. לוטן עמ' 79, משמרת הנעיות לגר"מ זנדר עמ' 36, קונטרס כה תלמוד לבית יעקב ועד הרבנים משמרת חיים עמ' כב ועוד)].

ג. שוק האשה הוא בכלל ערוה וחייב כיסוי (גמ' ברכות כד, פרמ"ג ס' עה ס"ק א דעת אור"ח ס' עה ס"א, כ"ה ס' עה ס"ק לח ומוסכם לכל הדעות). [שוק הינו החלק בין הברך לכף הרגל]

אם משתמשים לכיסוי השוק בגרביים אסור שתהיינה שקופות או חצי שקופות אלא אטומות לגמרי שלא יראה צבע הבשר בעדן. (בבלי תפארתך ועוד רבנים. הוצאו בקונטרס כה תלמוד לבית יעקב ועד הרבנים משמרת חיים ועוד ודלא כלבוסה של חורה לגמרי פלך ח"א עמ' מה שאנו נשיב על טענותיו בעלונים הבאים בס"ד בל"ט)

[גרביים של 20, 40, 70 דנייר אינם טובים כי הם שקופים] לכן צריך גרביים לפחות בעובי 100 דנייר (בגדי תפארתך עמ' קכב-קכג).

ד. אסור ללכת עם גרביים שהם בצבע העור/הגוף/הרגל (מג"ן הרש"ל יצחק יוסף של"ט א"ב דבר"ה הרש"ל ח"ב ס' ב, הגאון שמואל הלוי וואזנר בעל שו"ת שבת הלוי בכתוב)

אחריות וחובת הבעל לצניעות אשתו [א]

א. חובה על הבעל להוכיח את אשתו כשאניה לבושה בצניעות מדין מצות עשה (ס' החינוך רלט) של "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" (ויקרא יט, ח) (פלא יועץ גלגון רבי אלעזר פאפו ערך "אהבת איש ואשה").

ולא אומרים כאן שמוטב לא להוכיח, משום "מוטב שיהיו שוגגים ולא יהיו מזידים" [הכוונה כשמוכיחים והשני לא מקבל את התוכחה הרי אם היה שוגג כעת נעשה דינו כמזיד ודינו חמור יותר] (אם אני חומה לגר"מ גרוס ח"ב ס' ק).

הטעמים: אמנם הרמ"א על שולחן ערוך (אור"ח ס' תרח ס"ב) הביא דבר איסור אנו אומרים מוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידים ודווקא בדבר שאינו מפורש בתורה אע"פ שהוא מן התורה, אבל דבר המפורש בתורה מוחין בידם. הפוסקים סייגו יסוד זה והגבילו אותו מאוד [שאם לא, יצא שלא יהיה אפשר להוכיח כמעט שום אדם על מעשיו הרעים] :

* מה שאמרו "מוטב יהיו שוגגים ואל יהיו מזידים כשמוכח שודאי לא ישמע (המוכח) לתוכחה אבל אם ספק ישמע, מצוה להוכיחו אפילו בדבר שאיסורו מדרבנן. כן מוכח בגמרא (שבת נה, יבמות סה). ובראשונים (נהרש"ל ביל"ה פ"ד ס"ב ונחשונה סימן ג כלל ו הוצא בנג"א, וכן דעת הר"ף והרמב"ם כן ביארום במענייני דניאל להלן) והביאורו האחרונים הלכה למעשה (ס' תרח מג"א ס"ק א, ט"ז ס"ק ב, מש"ב ס"ק וכה"ח ס"ק ועוד) .